

vi ønske, at Landarbejderne skulle saa vidt muligt avancere til Husmænd. Jeg tror, at hele Maalet for vor Lovgivning og de Tanker, der deles af dette Ting, er, at vi ønske at bevare Bondejord i Bondehaand, vi ønske en talrig Husmandsstand, men vi ønske den ikke rekruteret fra Gaardmændene, men fra Landarbejderne, og Husmandsbrugene ønske vi oprettede ikke paa Bondejord, men paa Herregaardsjord. Det har været den gamle Tanke i al vor Lovgivning, og jeg kan ikke paa nogen Maade gaa med til at bryde hele den Tradition, hvorpaa vor hidtidige Agrarlovgivning er bygget. Det staar for mig, at den Mand, der fik Held til at faa gennemført en Lovgivning, der gik i anden Retning, og som kun var bygget paa en misforstaaet Doktrinarisme, vilde gøre vort Land betydelig Skade. De Herrer ville neppe faa nogen mere voldsom og mere forbitret Modstand end mig overfor mulige Overgreb, men lige saa sikkert er det, at den Sætning, at den økonomiske Hovedretning i dette Land er den, at Landet skal væsentlig være Bondeland, den er hos mig noget nær en økonomisk Tro saa stærk og saa fast, som en religiøs Tro kan være det. For mig gælder det, at enhver, der vil gaa med til Udstykning af Bondejord i smaabitte Parceller, raser i en deliristisk — om Forladelse, fordi jeg bruger dette Udtryk, men i en taabelig — Tro, og den, der vil udstykke Landet i Dværglandbrug, gør Skade efter mit Skøn. Jeg har henvendt disse Ord til det ærede Medlem for Randers Amts 3die Valgkreds (P. Bjerre), fordi jeg har været ked af, at hans Udtalelser ere komne frem, men det viser sig ogsaa her i Tinget, at det ærede Medlem vist staar ret alene, og det er jeg glad ved. — Jeg vil kun gøre endnu en enkelt Bemærkning, da jeg har Ordet, med Hensyn til de særlige Regler om Sædegaarde. Jeg har intet imod, da i øvrigt Forskellen mellem Sædegaarde og Bøndergaarde er ophævet, at den fuldstændig udslettes, og jeg er glad ved det ærede Medlem for Lyngby (Pipers) klare Paavisning, at dette i sig selv er en lidet heldig Regel i Loven af 19. Februar 1861, at Godsejeren har Ret til, naar han sælger bort af Fæstejorden, at udtage hver 10de Gaard til fri Raadighed. Jeg vil haabe, at det ærede Udvalg vil tage dette Forhold under Overvejelse. Jeg burde maaske ikke have taget Ordet her, men for mig staar det ganske bestemt saadan, at hvis jeg skulde sige en Linie — og selv om man skal tale om Detailspørgsmaal, maa man have en vis Klarhed over, i hvil-

ken Retning Udviklingen bør gaa, man bør ikke løbe revolutionært i Firspring — om, hvad der skal være Maalet, og jeg vil haabe, at jeg faar Lov til at sige det ikke alene som et Ønske, en Overbevisning hos mig selv, men som en stor Del af det danske Folks, er det disse Ord: at Bondejord skal bevares paa Bondehaand, at Husmandsstanden, som vi maa have væsentlig af den Grund, at vi have mange Landarbejdere, skal rekruteret, ikke fra Gaardejerstanden, men fra Landarbejderstanden, og at Jorden ikke skal komme fra Gaardejerjorden, men fra Herregaardsjorden. Dette har været Danmarks traditionelle Politik, og jeg vil haabe, at de Herrer ville vide at overholde den.

Formanden: Folketingsmanden for Viborg Amts 4de Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Rasmus Hansen: Det er blot en Bemærkning, jeg vil tillade mig at gøre overfor det ærede Medlem fra Assens (Berntsen). Det ærede Medlem gik ud fra, at hvis vi ophæve Kørselspligten og Kørslerne, saa at det skal lignedes paa Kommunen, komme vi til at gøre Husmændene Uret. Det ærede Medlem for Assens befinder sig her i en Vildfarelse, thi vi maa lægge Mærke til, at det ikke alene er Kørepligten, det drejer sig om, men det er ogsaa Pligtarbejdet og alt af denne Art, og deri deltage Husmændene ligesom Gaardmændene, og det er et Spørgsmaal, om den Ydelse, de præstere ved at møde ved et eller andet Arbejde, ikke er lige saa byrdefuld som Gaardmændenes Forpligtelse til at møde med et Par Heste. Jeg tror derfor, at det er fuldstændig retfærdigt at ophæve denne Kørepligt. Overfor det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds (Birck) skal jeg bemærke, at dersom det Tidspunkt ikke er kommet, da vi ere i Stand til at ophæve Pligtkørslerne eller Pligtarbejdet, dersom det ikke er kommet, og jeg tror ikke, det er kommet, saa skal der absolut være en Grænse for, hvor langt en Hovedparcel kan nedbringes. Det er noget, der er absolut givet. Om vi saa kunne naa det, som den ærede sidste Taler antydede, at Bondejord kan blive i Bondehaand, det er noget, vi ikke vide, det hører Fremtiden til, og det vil den vise. Vil Udviklingen fortsætte i den Retning, hvori den nu gaar, vil Jorden blive mere og mere udstykket, men det var selvfølgelig mest heldigt, om Udstykningen kunde gaa saaledes, at det var de store